Lakivaliokunta

Torstai 28.5.2026 klo 10.00—11.05

Läsnä
puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Jessi Jokelainen vas (4, 5) (3, 6 osittain)
jäsen Anette Karlsson sd (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Susanne Päivärinta kok (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Mika Riipi kesk (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Joakim Vigelius ps (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Juha Viitala sd

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto
valiokuntaneuvos Julia Höyhtyä

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 9 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 21/2026 vp
Lakialoite LA 4/2023 vp
Valiokunnan lausunto TyVL 4/2026 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi A 3
Vastalause HE21_26_vastalause_sd_vihr_vas.pdf B 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Anette Karlsson ehdotti ed. Jessi Jokelaisen kannattamana, että mietintöön lisätään yksi lausuma, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy lainvalmisteluun alipalkkauksen kriminalisoimiseksi arvioiden tätä varten ainakin Norjassa käytetyn alipalkkauksen mallin.”. Ehdotuksesta äänestettiin pohjana olevaa mietintöluonnosta vastaan.

Äänin 10—4 (0 tyhjää) käsittelyn pohjana oleva mietintöluonnos hyväksyttiin.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Merkittiin, että ed. Anette Karlsson, ed. Juha Viitala, ed. Mari Holopainen ja ed. Jessi Jokelainen varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että vastalause on jätettävä sihteerille viimeistään torstaina 28.5.2026 klo 12.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: ed. Anette Karlsson, ed. Juha Viitala, ed. Mari Holopainen ja ed. Jessi Jokelainen, liite B 3.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2025 vp

Valiokunnan lausunto TyVL 3/2026 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 12/2026 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi A 4

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Elokapina määrättävä lakkautettavaksi

Kansalaisaloite KAA 1/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 39/2024 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 27/2026 vp

Valiokunta keskusteli asian jatkokäsittelystä.

Ed. Pekka Aittakumpu ehdotti asian jatkokäsittelystä päättämisen lykkäämistä. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Valiokunta hyväksyi kannanoton.

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan seuraavaa: ”Ympäristöjärjestö Elokapina tulee määrätä välittömästi lakkautettavaksi ja Elokapina tulee määritellä järjestäytyneeksi rikollisryhmäksi tuomioistuimen toimesta. Myös Elonvaalijat Ry tulee lakkauttaa välittömästi ja poistaa yhdistysrekisteristä. Rikoslakiin tulee lisätä pykälä, jossa rikollisen toiminnan rahoittaminen on kriminalisoitavaa.”

Perustuslain 53 §:n 3 momentin mukaan vähintään viidelläkymmenellätuhannella äänioikeutetulla Suomen kansalaisella on oikeus tehdä eduskunnalle aloite lain säätämiseksi sen mukaan kuin lailla säädetään.

Perustuslakivaliokunta on aloitteesta antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että kansalaisaloite koostuu kolmesta virkkeestä, joista kahdessa ensimmäisessä käsitellään tiettyjen yhdistysten lakkauttamista ja kolmannessa rikoslain muuttamista (PeVL 27/2026 vp). Kutakin virkettä on perustuslakivaliokunnan mukaan tarkasteltava suhteessa siihen, että kansalaisaloite voidaan tehdä ”lain säätämiseksi”. Kahdessa ensimmäisessä virkkeessä ehdotetaan lailla säädettäväksi siinä nimeltä mainittujen yhdistysten lakkauttamisesta, vaikka yhdistyslaissa tämä tehtävä osoitetaan riippumattomille tuomioistuimille. Siltä osin kuin on kysymys kansalaisaloitteessa nimeltä mainittujen yhdistysten lakkautettavaksi määräämisestä, kansalaisaloitteessa ei perustuslakivaliokunnan mukaan ole perustuslain 53 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla kysymys aloitteesta ”lain säätämiseksi”, vaan riippumattomalle tuomioistuimelle kuuluvan tehtävän siirtämisestä yksittäisessä tapauksessa ja tuomioistuinta velvoittavasti lainsäätäjälle. Kansalaisaloite ei siten tältä osin täytä perustuslain 53 §:n 3 momentissa asetettua vaatimusta, jonka mukaan kansalaisaloitteen tulee kohdistua lainsäädäntöasioihin. Kolmannessa virkkeessä perustuslakivaliokunnan mukaan kyse on perustuslain 53 §:n 3 momentissa tarkoitetusta aloitteesta lain säätämiseksi, eikä perustuslaista johdu estettä sen käsittelemiselle.

Kuten perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, kansalaisaloitteen ensimmäinen ja toinen virke eivät täytä perustuslain 53 §:n 3 momentissa asetettua vaatimusta siitä, että kansalaisaloitteen tulee kohdistua lainsäädäntöasioihin, minkä johdosta perustuslaista johtuu este niiden käsittelemiselle. Vaikka kansalaisaloitteen kolmas virke koskee lainsäädäntöasiaa, eikä perustuslaista perustuslakivaliokunnan mukaan johdu estettä sen käsittelemiselle, lakivaliokunta katsoo, ettei sen itsenäinen käsittely eduskunnassa ole tarkoituksenmukaista.

Valiokunta päätti, ettei asiassa ryhdytä enempiin toimenpiteisiin.

6. Muut asiat

- Keskusteltiin U-kirjelmän EU yhtiöoikeuden käsittelystä.

- Keskusteltiin HE pakkokeinolain käsittelystä.

- Keskusteltiin HE kuolinpesän sähköisen asioinnin käsittelystä.

- Keskusteltiin valiokunnan työtilanteesta ja työtavoista.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 2.6.2026 klo 10.00 etäkokous.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Tuokila